

وضعیت دانشگاه‌های ایرانی در رده‌بندی‌های سال ۱۴۰۲ هشدارآمیز بوده است

افت جایگاه ۴۱ دانشگاه در رتبه‌بندی ISC ۲۰۲۳

زهرا رزمزانی
رئیس‌کلان گروه دانشگاه

رتبه‌بندی جدید جایگاه استنادی جهان اسلام ابتدای این هفته منتشر شد تا بار دیگر عملکرد دانشگاه‌های داخلی در مقایسه با دنیا سنجیده شود. رتبه‌بندی که اولین بار سال ۲۰۱۸ با هدف ارزیابی دانشگاه‌های داخل و کشورهای اسلامی در سطح دنیا انجام شد تا از این طریق جهان اسلام بتواند سنجه قابل قبولی برای بررسی وضعیت نظام آموزش عالی این کشورها در قیاس با دنیا داشته باشد؛ هر چند از آن گزارش، بیشتر افزایش تعداد دانشگاه‌های شرکت‌کننده، ملاک عمل رسانه‌ها قرار گرفته بود، اما واقعیت این است با مقایسه گزارش امسال و سال قبل، باید عنوان کرد کیفیت دانشگاه‌های کشور بار دیگر افت کرده است.

۶۰ درصد دانشگاه‌های ایرانی، تنزل جایگاه پیدا کردند

مساله مهم اما بدتر شدن جایگاه دانشگاه‌های کشور در رتبه‌بندی ISC است؛ علی‌رغم اینکه تعداد دانشگاه‌های کشور با افزایش ۶ موردی همراه و از ۶۳ به ۶۹ رسیده که نشان دهنده رشد ۹٫۵ درصدی است، اما از لحاظ کیفیت، دانشگاه‌های مطرح کشور با شیب تند سقوط همراه بوده‌اند. از دانشگاه‌های علوم پزشکی همدان، علوم پزشکی قزوین، علوم پزشکی اردبیل، خلیج فارس، مراغه و قم که برای اولین بار در ترازوی این موسسه قرار گرفته‌اند، بگذریم باید عنوان کرد از کل دانشگاه‌ها، ۲۵ دانشگاه جامع، ۲۳ دانشگاه علوم پزشکی و ۱۱ دانشگاه صنعتی بوده است. موضوع قابل توجه اینکه از میان ۶۹ دانشگاه حاضر، ۴۱ دانشگاه با افت جایگاه‌شان نسبت به سال ۲۰۲۲ روبه‌رو بوده‌اند که نشان می‌دهد عملاً وضعیت کیفی مراکز آموزش کشور افت کرده است. در مقابل ۱۷ دانشگاه بدون تغییر جایگاه باقی مانده و تنها ۱۱ دانشگاه بودند که توانستند جایگاه خود در سطح دنیا را افزایش دهند که عملاً ۱۵ درصد از دانشگاه‌های شرکت‌کننده کشور را شامل می‌شود.

۵ جایگاه برتر حوزه آموزش ایران، دانشگاه‌های پزشکی شدند

اگر بخواهیم نگاهی تفکیکی به معیارهای ISC داشته باشیم، باید در حوزه پژوهش بعد از دانشگاه تهران، از دانشگاه علوم پزشکی تهران با رتبه ۴۴۱، تربیت مدرس با رتبه ۵۲۲، صنعتی شریف با رتبه ۵۹۶ و علوم پزشکی شهید بهشتی با رتبه ۶۴۳ قرار دارد. در حوزه آموزش اما آنچه قابل اهمیت است، اینکه پنج دانشگاه برتر همگی وزارت بهداشتی بودند و رتبه ششم هم به دانشگاه صنعتی مالک اشتر رسیده است. در حوزه فعالیت‌های بین‌المللی هم از دو دانشگاه علوم پزشکی تهران و ایران با رتبه‌های ۳۷۳ و ۴۵۴ که بگذریم، دانشگاه تهران با جایگاه ۵۱۴ قرار دارد و بعد از آن باز هم نام دانشگاه بهداشتی شهید بهشتی با جایگاه ۵۱۷ وجود دارد و در نهایت دانشگاه تربیت مدرس با جایگاه ۶۶۴ است. در حوزه فناوری و نوآوری هم سه رتبه اول به ترتیب به صنعتی امیرکبیر، صنعتی شریف و تربیت مدرس رسیده و بعد از آن دانشگاه استانی فردوسی مشهد قرار دارد. در نهایت هم نام دانشگاه تهران در جایگاه پنجم به چشم می‌خورد.

اتفاق تلخی که تنها به این نظام رتبه‌بندی محدود نشده و چند سالی می‌شود روند حضور دانشگاه‌های ایران با عینک نظام‌های رتبه‌بندی دیگر مانند لایدن، تایمز، QS و شانگهای، مسیر نزولی به خود گرفته است. از طرف دیگر سنجش وضعیت دانشگاه‌ها در حوزه‌های مختلف پژوهشی، آموزشی، فناوری و نوآوری، فعالیت‌های بین‌المللی، دسترسی آزاد به انتشارات و... که جزء مولفه‌هایی است که هر کدام از نظام‌های یاد شده براساس سیاست‌های خود، دانشگاه‌ها براساس آنها بررسی و جایگاه جهانی‌شان را اعلام می‌کنند، می‌تواند تصویری دقیق از یک سال طی شده از سوی هر دانشگاهی را پیش روی مخاطب قرار داده و به همین دلیل از اهمیت قابل توجهی برخوردار است. جایگاه استنادی جهان اسلام ISC براساس چهار معیار پژوهش با وزن ۶۰ درصد که شامل شاخص‌هایی چون حجم پژوهش، تعداد استناد به مقالات،

جایگاه دانشگاه تهران ۱۰۰ پله تنزل یافت!

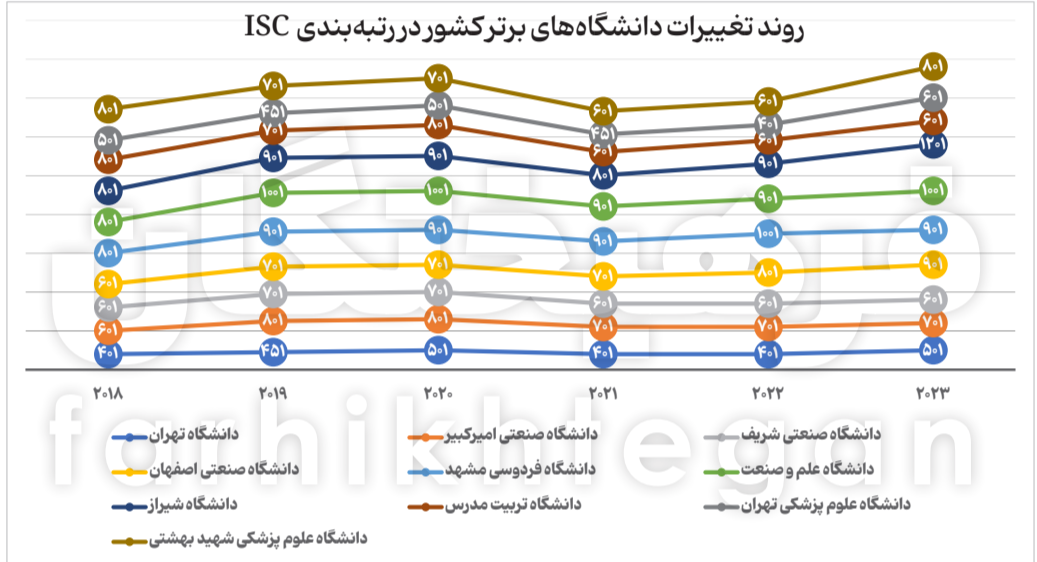
در این میان دانشگاه تهران با ۱۰۰ پله تنزل، بدترین وضعیت را نسبت به سال گذشته داشته و حالا در زمره دانشگاه‌هایی قرار گرفته که در رده ۵۰۱ تا ۶۰۰ دنیا تعریف می‌شوند؛ این مهم را باید با در نظر گرفتن اهمیت این دانشگاه در کشور دانست. علی‌رغم اینکه این دانشگاه هنوز در حوزه پژوهش با دارا بودن جایگاه ۳۷۲ به نسبت دیگر دانشگاه‌های کشور در رتبه اول قرار دارد، اما خبری از نام این دانشگاه در جایگاه اول سه شاخص آموزش، فعالیت‌های بین‌المللی و فناوری و نوآوری نیست و موضوعی زمانی قابل تامل تر می‌شود که بدانیم دانشگاه تهران، حتی در بین ۱۰ دانشگاه برتر در حوزه آموزش نیست؛ و در حوزه فناوری و نوآوری هم با جایگاه ۱۲۲۸ دنیا، در جایگاه پنجم قرار دارد و در حوزه فعالیت‌های بین‌المللی هم با رتبه ۵۱۴، در جایگاه سوم تعریف شده است. البته

تاثیر استنادی نرمال شده، تاثیر استنادی نسبت به کل جهان و تعداد مقالات نشریات برتر است، آموزش با وزن ۱۰ درصد که شامل نسبت دانشجو به عضو هیات علمی و تعداد اعضای هیات علمی پراستناد است، فعالیت‌های بین‌المللی با وزن ۱۵ درصد که شامل تعداد همکاری دانشگاه در انتشار مقالات بین‌المللی، تعداد کشورهای همکار در انتشارات بین‌المللی، میزان شهرت دانشگاه و مقالات سلب اعتبار شده که ۵ امتیاز منفی دارد و فناوری و نوآوری با وزن ۱۵ درصد که شامل تعداد پروانه‌های ثبت اختراع و درصد هم‌انتشاری با صنعت است، اقدام به ارزیابی دانشگاه‌های مختلف می‌کند. شاید بد نباشد در همین ابتدا به این مساله اشاره کرد که طبق اطلاعات ISC تعداد دانشگاه‌های دنیا از سال ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۳ رشد ۱۰٫۹ درصدی داشته و حالا ۲۵۵ هزار دانشگاه در دنیا وجود دارد. در این رتبه‌بندی ۲ هزار و ۵۵۵ دانشگاه برتر از ۱۱۴

دانشگاه علوم پزشکی تهران و ایران نیز به ترتیب با ۲۰۰ و ۱۰۰ پله تنزل در جایگاه‌های بعدی قرار دارند.

جایگاه شهید بهشتی ۳۰۰ پله ریزش کرد

عملکرد دانشگاه‌های برتر پایتخت طی پنج سال اخیر براساس ISC نشان دهنده بدتر شدن وضعیت یا در بهترین حالت، ثابت ماندن جایگاه این دانشگاه‌ها به نسبت سال گذشته است. از دانشگاه تهران که ۱۰۰ پله تنزل جایگاه داشته و عملاً به جایگاه سال ۲۰۲۰ خود برگشته که بگذریم، باید عنوان کرد دانشگاه علم و صنعت هم با ریزش ۱۰۰ پله همراه بوده که باعث عقبگرد این دانشگاه به سال ۲۰۲۰ و رسیدن به جایگاه ۱۰۰۱ الی ۱۲۰۰ شده است. دانشگاه شهید بهشتی اما وضعیتی به مراتب بدتر دارد و با افت ۳۰۰ پله‌ای جایگاه جهانی خود روبه‌رو شده و حالا در میان دانشگاه‌هایی قرار دارند که

کشور دنیا حضور داشتند که چین و آمریکا با ۳۹۸ و ۳۲۱ دانشگاه، بیشترین تعداد دانشگاه شرکت‌کننده را به خود اختصاص داده‌اند. از ۲۹ کشور اسلامی هم ترکیه با ۹۳ دانشگاه و ایران با ۶۹ دانشگاه جزء کشورهای اسلامی هستند که بیشترین دانشگاه شرکت‌کننده در این نظام رتبه‌بندی را داشته‌اند. اما آنچه اهمیت دارد اینکه در میان ۱۰ دانشگاه برتر دنیا از لحاظ این پایگاه، نه تنها یک دانشگاه ایرانی وجود ندارد، بلکه حتی یک دانشگاه جهان اسلامی هم در آن وجود ندارد. مساله دیگر اینکه از میان کشورهای آسیا هم هیچ دانشگاهی نتوانست در زمره ۱۰ دانشگاه اول قرار بگیرد، ولی کشور چین با به خاطر دانشگاه تسینگ هوا با رتبه ۱۵ دنیا، ژاپن به خاطر دانشگاه توکیو با رتبه ۲۷، سنگاپور با دانشگاه ملی سنگاپور با رتبه ۲۹ و کره جنوبی با دانشگاه ملی سنول با رتبه ۲۵ جزء برترین دانشگاه‌های آسیا معرفی شده‌اند.

رتبه ۱۲۰۱ الی ۱۴۰۰ را در سطح جهان دارند. تربیت مدرس اما بدون تغییر روی همان نقطه ۶۱۰ الی ۷۰۰ باقی مانده و بعد از آن دانشگاه صنعتی امیرکبیر نیز اسامی هم مانند دو سال گذشته در جایگاه ۷۰۱ الی ۸۰۰ باقی مانده است.

افول جایگاه دانشگاه‌های پزشکی پایتخت

دانشگاه‌های پایتخت نشین وزارت بهداشتی هم در مسیر نزولی قرار گرفته‌اند، به طوری که دانشگاه علوم پزشکی تهران با ۲۰۰ پله کاهش بدترین شرایط را به نسبت پنج سال گذشته را داشته و حالا در رتبه ۶۰۱ الی ۷۰۰ قرار دارد. بعد از آن دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی هم با ۲۰۰ پله کاهش در رتبه ۸۰۱ الی ۹۰۰ جای گرفته که معنایش بازگشت به رتبه این دانشگاه در سال ۲۰۱۸ است. دانشگاه علوم پزشکی ایران با ۱۰۰ پله کاهش وضعیت بهتری از دو دانشگاه داشته است؛ هر چند این رتبه هم در سال ۲۰۲۱ از سوی این دانشگاه تجربه شده بود.

وخیم شدن شرایط برای دانشگاه‌های مراکز استان‌ها

در این میان سه دانشگاه صنعتی اصفهان، فردوسی مشهد و شیراز هم که در زمره ۱۹ دانشگاه برتر کشور در رتبه‌بندی ISC ۲۰۲۳ قرار گرفته‌اند، باز هم با تنزل جایگاه همراه بوده و تنها دانشگاه فردوسی مشهد بود که توانست وضعیت خود را ۱۰۰ پله بهتر کند. به عبارت دقیق‌تر این دانشگاه که سال گذشته رتبه ۱۰۰۱ الی ۱۲۰۰ را داشت، حالا در میان ۹۰۱ الی ۱۰۰۰ دانشگاه برتر دنیا قرار دارد؛ هر چند این جایگاه پیش‌تر و در سال‌های ۲۰۱۹ الی ۲۰۲۱ هم در اختیار همین دانشگاه بود. در مقابل دانشگاه صنعتی اصفهان با افول ۱۰۰ پله‌ای، به رتبه ۹۰۱ الی ۱۰۰۰ رسیده است، درحالی‌که سال پیش رتبه این دانشگاه بین ۸۰۱ الی ۹۰۰ قرار داشت. دانشگاه شیراز اما وضعیتی به مراتب بدتر دارد، به طوری‌که این دانشگاه از رتبه ۹۰۱ الی ۱۰۰۰ سال ۲۰۲۲ حالا به جایگاه ۱۲۰۱ الی ۱۴۰۰ رسیده است که نشان می‌دهد به طور کلی وضعیت نه برای دانشگاه‌های پایتخت و وزارت بهداشتی، بلکه برای دانشگاه‌های مطرح استانی هم که در یک برهه‌ای تلاش کردند نام خود را در کنار برترین‌های کشور قرار دهند هم بدتر شده است.

وضعیت دانشگاه‌های ایرانی در رده‌بندی‌های سال ۱۴۰۲

افت عجیب و غریب دانشگاه‌های کشور از نگاه لیدن

البته وضعیت دانشگاه‌های کشور تنها در ISC بدتر نشده، بلکه طبق نظام‌های دیگر رتبه‌بندی مانند لیدن، QS، تایمز و شانگهای هم دانشگاه‌های بنام کشور مسیر عقبگردی را در پیش گرفته‌اند که طبیعتاً نتایج آن می‌تواند در مسیر علمی کشور اثرگذار باشد و هم در جذب دانشجوی خارجی و هم همکاری‌های بین‌المللی اثر منفی بگذارد. به عنوان نمونه در رتبه‌بندی ۲۰۲۳، لایدن که دانشگاه‌ها را در چهار شاخص مرجعیت علمی، دیپلماسی علمی، دسترسی آزاد به انتشارات و تنوع جنسیتی مورد بررسی قرار داده بود، اما شاید مهم‌ترین بخش آن، همان مرجعیت علمی باشد که مراکز آموزشی را در شاخص‌های تعداد کل انتشارات، مقالات یک درصد برتر، مقالات ۵ درصد برتر، مقالات ۱۰ درصد برتر، مقالات ۵۰ درصد برتر، مجموع و میانگین تعداد استنادهای انتشارات یک دانشگاه و همچنین مجموع و میانگین تعداد استنادهای نرمال شده (به رشته و سال) بررسی می‌کند. نکته قابل توجه اینکه در این بخش از میان ۴۶ دانشگاه ایرانی شرکت‌کننده، دانشگاه‌های تهران، علوم پزشکی تهران، تربیت مدرس، صنعتی امیرکبیر و علم و صنعت جزء برترین‌ها قلمداد می‌شدند، اما همین دانشگاه‌ها هم ریزش ۱۰

تا حدود ۲۰۱ پله‌ای را تجربه کرده بودند؛ به طوری که دانشگاه تهران با سقوط ۹ پله‌ای به جایگاه ۱۴۲، تربیت مدرس با بهبود ۵ رتبه‌ای به جایگاه ۳۲۸، امیرکبیر با ریزش ۳۵ پله‌ای و علم و صنعت با ریزش ۳ پله‌ای همراه بوده است. دانشگاه صنعتی شریف اما با ۳۹ پله ریزش در جایگاه ۴۲۲ سقوط کرده بود.

با عینک QS

وضعیت ۳ دانشگاه کشور بهتر شد

نظام رتبه‌بندی QS را باید تنها نظامی دانست که در آن وضعیت عملکردی دانشگاه‌های کشور روند رو به بهبود را در پیش گرفته بود. در QS دانشگاه‌ها بر اساس حوزه‌های مختلف آموزشی، پژوهشی، امکانات و زیرساخت‌ها، اثرات زیست محیطی مورد مقایسه قرار می‌گیرند. در رتبه‌بندی ۲۰۲۴ هم از میان ۸۵۶ دانشگاه قاره آسیا، ۳۱ دانشگاه ایرانی شرکت کرده بودند که در این میان دانشگاه‌های صنعتی شریف، تهران و صنعتی امیرکبیر به عنوان ۳ دانشگاه برتر کشور معرفی شدند. جالب اینجاست که رتبه دانشگاه صنعتی شریف از ۳۸۰ به ۳۳۴ رسیده بود که نشان دهنده بهبود ۴۶ پله‌ای این دانشگاه طی سال‌های ۲۰۲۳ تا ۲۰۲۴ داشت. همچنین دانشگاه تهران هم از رتبه ۵۱۰-۵۰۱ به جایگاه ۳۶۰ رسید که معنایش بهتر شدن ۱۵۰ پله‌ای رتبه این دانشگاه در سطح دنیا

است. صنعتی امیرکبیر هم با ریزش ۶۸ پله‌ای توانست از پله ۳۷۵ در سال ۲۰۲۳ به پله ۴۴۳ در سال ۲۰۲۴ برسد.

وضعیت دانشگاه‌ها در شانگهای هم خراب شد

رتبه‌بندی شانگهای که از معتبرترین نظام‌های رتبه‌بندی دنیا بوده و دانشگاه‌هایی که دارای برندگان جایزه نوبل، برندگان مدال فیلدز، محققان با استناد بالا یا مقالات منتشر شده در مجلات «نیچر» و «ساینس» باشند را مورد ارزیابی قرار می‌دهد؛ در سال ۲۰۲۳ در رتبه‌بندی اعلام شده از سوی شانگهای تنها ۱۰ دانشگاه ایرانی حضور داشتند که نسبت به سال ۲۰۲۲، حتی یک دانشگاه هم کمتر شده بود. هر چند پنج دانشگاه برتر از نگاه این رتبه‌بندی تهران، علوم پزشکی تهران، صنعتی شریف، تربیت مدرس و علم و صنعت بودند که وضعیت آنها نسبت به ۲۰۲۲ بدتر شد؛ با طوری که رتبه دانشگاه تهران از ۴۰۰-۳۰۱ که طی سال‌های ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۲ حفظ شده بود، یک باره به رتبه ۵۰۰-۴۰۱ رسید که ریزش ۱۰۰ پله‌ای را به همراه داشته است. دانشگاه علوم پزشکی تهران هم از ۵۰۰-۴۰۱ به ۶۰۰-۵۰۱ کاهش یافت. در این میان دانشگاه صنعتی شریف هم آن سال رتبه ۸۰۰-۷۰۱ به دست آورد در حالی که این جایگاه در سال ۲۰۲۲ در فاصله ۷۰۰-۶۰۱ قرار داشت. تربیت مدرس

هم که طی پنج سال توانسته بود رتبه ۶۰۰-۵۰۱ را از آن خود کند، با سقوط ۱۰۰ پله‌ای به ۸۰۰-۷۰۱ رسید. علم و صنعت هم با جایگاه ۹۰۱-۱۰۰۰ در سال ۲۰۲۳، عملاً نسبت به جایگاه این دانشگاه در سال ۲۰۲۲ با سقوط ۱۰۰ پله‌ای همراه بوده است.

تایمز تغییر کرد؛ وضعیت دانشگاه‌های ایرانی بهبود یافت

از نگاه تایمز دانشگاه‌های ایرانی در سال ۲۰۲۴ هم وضعیت نسبتاً قابل قبولی داشتند؛ و در جدیدترین رتبه‌بندی خود برخلاف همیشه که توجه ویژه‌ای بر روی استنادات‌های صورت گرفته به مقالات داشت، حالا پژوهش را ملاک اصلی خود قرار داده بود. در این رتبه‌بندی ۷۵ دانشگاه ایرانی حضور داشتند و به نسبت سال ۲۰۲۳، با افزایش ۱۳ درصدی در تعداد همراه بوده و دانشگاه صنعتی شریف که برترین دانشگاه ایرانی به شمار می‌رود، توانست در دنیا ۱۰۰ رتبه بهبود داشته و به جایگاه ۳۵۰-۳۰۱ برسد. امیرکبیر هم در جایگاه ۴۰۰-۳۵۱ دنیا قرار گرفت. علم و صنعت هم به عنوان سومین دانشگاه برتر از نگاه تایمز، با ۱۰۰ پله ارتقا به جایگاه ۵۰۰-۴۰۱ رسیده بود. اما در این میان دانشگاه تهران، به عنوان چهارمین دانشگاه برتر ایران معرفی شد و در رتبه ۵۰۰-۴۰۱ ایستاد، در حالی که رتبه آن در سال ۲۰۲۳ در جایگاه ۸۰۰-۶۰۱ بود.

آگهی فراخوان

شرکت شهرک‌های صنعتی فارس در نظر دارد مناقصه عمومی به شماره ۰۱۰۷۰۵۲۰۰۱۰۷ و ۰۱۰۸۰۵۲۰۰۱۰۵۲۰۰۱۰۸ را به شرح ذیل به روش یک مرحله‌ای وفق قانون برگزاری مناقصات از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت واگذار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد. لازم است مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند. تاریخ انتشار مناقصه در سامانه ۱۴۰۲/۱۲/۰۱ می‌باشد.

ردیف	موضوع	رتبه	مبلغ برآورد	مبلغ تضمین شرکت در مناقصه	مدت (ماه)	محل تامین اعتبار
۱	پروژه نیرورسانی به ناحیه صنعتی کوثر چهرم	۵ نیرو	۱۲,۳۶۰,۲۱۶,۷۱۷	۶۱۸,۵۰۰,۰۰۰	۵	اعتبارات عمرانی - اسناد خزانه اسلامی
۲	پروژه اجرای بخشی از شبکه فشار متوسط داخلی و روشنایی شهرک صنعتی اوز	۵ نیرو	۹,۸۲۷,۷۲۱,۴۳۰	۴۹۱,۵۰۰,۰۰۰	۳	جاری

زمان دریافت اسناد مناقصه از سایت: از ۱۴۰۲/۱۲/۰۱ لغایت ۱۴۰۲/۱۲/۰۵

آخرین مهلت تسلیم پیشنهاد: در سامانه تدارکات ساعت ۱۲ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۱۶ و فیزیکی پاکت الف (ضمائم‌نامه یا فیش نقدی) تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۱۶ دبیرخانه شرکت

زمان بازگشایی پاکت‌ها: شنبه ساعت ۸ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۱۹

اطلاعات تماس دستگاه مناقصه‌گذار جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌های الف:

آدرس: شیراز - بلوار زند - روبه‌روی دانشگاه پزشکی - شرکت شهرک‌های صنعتی فارس تلفن: ۳۲۳۶۰۵۷۰

اطلاعات سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس: ۱۴۵۶

اطلاعات تماس دفاتر ثبت نامه سایر استان‌ها، در سایت سامانه (www.setadiran.ir) بخش «ثبت نام/ پروقیل تامین‌کننده/ مناقصه‌گر» موجود است.

شماره شناسه ۱۶۶۷۲۷۶

**کانون تبلیغاتی
سیهر جوان**
۰۹۳۹۸۸۸۸۶۹۹

**مجری انحصاری
تبلیغات محیطی
دانشگاه آزاد اسلامی**